

KINDERRECHTENCOALITIE
VLAANDEREN

MEMORANDUM VAN DE
KINDERRECHTENNGO'S AAN DE
POLITIEKE PARTIJEN

VLAAMSE VERKIEZINGEN 2009

INHOUD

Inleiding.....	3
Coherent Kinderrechtenbeleid.....	4
Informatie	5
Media	5
Onderwijs	7
Kinderrechten in het onderwijs	7
Participatie in onderwijs	8
Recht op onderwijs op maat voor elke leerling	8
Welbevinden en welzijn van leerlingen	10
Onderwijs voor kinderen zonder papieren	12
Aanpak van jeugddelinquentie	12
Jeugdhulp en preventie.....	13
Aandachtspunten m.b.t. vrijheidsberoving van minderjarigen	13
Hulp voor kinderen en jongeren met een zorgvraag – Recht op adequate zorg	15
Kinderen waarvan de ouders gedetineerd zijn	17
Algemeen welzijn en Preventie.....	17
Jeugdpsychiatrie.....	19
Adoptie.....	20
Kinderen met een Handicap.....	21
Voorkomen van Geweld tegen kinderen	21
Gezinsleven	23
Kinderopvang	23
Opvoedingsondersteuning.....	23
Recht op spel.....	24
Armoede	25
Kinderen op de vlucht	25
Internationale solidariteit	27
Kinderrechten in ontwikkelingssamenwerking	27
De leden van de Kinderrechtencoalitie	29
Kinderrechtencoalitie Vlaanderen vzw	32

INLEIDING

Vlaanderen heeft het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) ondertekend en geratificeerd. Met deze ratificatie heeft Vlaanderen zich geëngageerd het Verdrag ook te implementeren en de rechten die in het Verdrag staan voor alle kinderen te realiseren. De implementatie van het Verdrag houdt in dat Vlaanderen tal van maatregelen dient te nemen in de meest uiteenlopende levensdomeinen en in alle bevoegdheidsdomeinen.

Vlaanderen dient dus een kinderrechtenbeleid te voeren, gebaseerd op het Verdrag en de aanbevelingen die het Comité voor de Rechten van het Kind maakte ten aanzien van België en van toepassing zijn op de Vlaamse bevoegdheden.

Het IVRK is niet louter een ethisch kader, het is juridisch bindend. De verschillende artikels zijn onverdeelbaar en onderling afhankelijk. Alle beleidsvoering moet in het licht gebeuren van de 4 basisprincipes van het IVRK:

1. Het belang van het kind (art. 3)
2. Non-discriminatie (art. 2)
3. Recht op leven, overleven en ontwikkeling (art. 6)
4. Belang van inspraak van kinderen & rekening houden met hun mening (art. 12)

De Kinderrechtencoalitie is een netwerk van 27 NGO's. Deze organisaties worden dag in dag uit geconfronteerd met hiaten in de uitvoering van het Verdrag. Aan deze hiaten moet dringend gewerkt worden. Naar aanleiding van de Vlaamse verkiezingen in 2009 bundelde de Kinderrechtencoalitie aanbevelingen van haar leden om de implementatie van het Verdrag in Vlaanderen te verbeteren en de Rechten van Kinderen beter te respecteren.

Achteraan vindt u de contactgegevens van alle leden van de Kinderrechtencoalitie, die u meer details omtrent de aanbevelingen kunnen verschaffen.

COHERENT KINDERRECHTENBELEID

Vlaanderen dient een coherent, transversaal en gecoördineerd kinderrechtenbeleid te voeren, gebaseerd op het Kinderrechtenverdrag. Een degelijk kinderrechtenbeleid moet comprehensief en horizontaal zijn overheen alle Vlaamse bevoegdheidsdomeinen. De **coördinerend minister** Kinderrechten moet alle regeringsleden kunnen responsabiliseren om elk in hun domein de implementatie van het Verdrag waar te maken.

- De Kinderrechtencoalitie pleit ervoor deze coördinerende bevoegdheid onder te brengen bij de minister-president.

De NGO's merken in de praktijk dat er nog heel wat problemen zijn m.b.t. de **dataverzameling over kinderen**. Heel wat administraties, instellingen,... houden gegevens bij over zaken die met kinderen te maken hebben. Het perspectief van kinderen ontbreekt heel vaak. Ook over de manier van registreren en de disaggregatie van gegevens (naar leeftijd, geslacht, handicap,... en met bijzondere aandacht voor groepen van kwetsbare kinderen) worden heel weinig afspraken gemaakt tussen de administraties, instellingen en diensten onderling.

- De Kinderrechtencoalitie pleit voor betere coördinatie en overleg m.b.t. dataverzameling die kinderen betreft, vanuit perspectief van kinderen. Hiervoor moeten de nodige middelen worden uitgetrokken.

De Kindeffectenrapportage werd onlangs uitgebreid tot de 25-jarigen en heet nu **Jongeren- en Kindeffectenrapportage** (JoKER). Momenteel wordt werk gemaakt van de verbetering van de methodiek en de integratie van de JoKER in de RIA. De methodiek moet dienen om het beleid naar kinderen en jongeren kwaliteitsvoller te maken. De essentie is het onderzoek naar de mogelijke effecten van voorgenomen maatregelen op kinderen en jongeren.

- De Kinderrechtencoalitie pleit voor de uitbreiding van de JoKER naar ontwerpen van besluit, wat mogelijk wordt door de integratie in de RIA. De opmaak van de JoKER dient verder uitgebouwd te worden naar een geïntegreerde effectmeting, waarbij de inbreng vanuit wetenschappelijk onderzoek, inclusief belevingsonderzoek bij kinderen en jongeren zelf, en de expertise van kinderrechtenorganisaties een duidelijke plaats krijgt.
- De NGO's vragen dat in elke JoKER er een onderscheid wordt gemaakt tussen de -18 en +18-jarigen.
- In de JoKER moeten indicatoren worden opgenomen aan de hand waarvan de ingeschatte effecten in de toekomst evalueerbaar zijn.

Het Comité voor de Rechten van het Kind hecht veel belang aan de **identificatie en de analyse van middelen voor kinderen in nationale en andere budgetten**. Geen enkele Staat kan zeggen of hij de

economische, sociale en culturele rechten van kinderen 'in de ruimste mate waarin de hem ter beschikking staande middelen dit toelaten' verwezenlijkt, tenzij hij het aandeel van de nationale en andere budgetten kan bepalen dat toegewezen is aan de sociale sector en daarbinnen, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks, aan kinderen.

- De Kinderrechtencoalitie beveelt aan dat de Vlaamse Overheid in de begroting en/of in de besteding van de middelen zichtbaar maakt welk aandeel rechtstreeks of onrechtstreeks toegewezen is aan minderjarigen. Dit moet waarborgen dat het belang van het kind de eerste overweging is en dat kinderen, in het bijzonder kwetsbare groepen van minderjarigen, worden beschermd tegen de ongunstige weerslag van economische beleidsvoering of financiële inkrimping.

Het Verdrag stipuleert dat **iedereen die met en voor kinderen werkt blijvend gevormd wordt in verband met Kinderrechten.**

- De Kinderrechtencoalitie vraagt dat er blijvende aandacht gaat naar vorming van mensen binnen de overheid die rechtstreeks en onrechtstreeks met Kinderrechten te maken krijgen.

INFORMATIE

Effectieve rechtsbescherming staat of valt met correcte informatie over rechten. Het **informer**en van **de kinderen over hun rechten** is een overheidsverplichting die voortvloeit uit het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Behalve over hun rechten moeten kinderen en jongeren ook goed geïnformeerd worden over de diensten en voorzieningen die voor hen beschikbaar zijn.

- Vlaanderen moet het informatiebeleid t.a.v. kinderen en jongeren verder uitwerken en hierin meer samenhang voorzien. Bijzonder aandachtspunt in deze is dat de kinderen en jongeren ook effectief moeten worden bereikt.
- Een bijzondere aandacht moet gaan naar informatie op maat voor kinderen in bijzonder kwetsbare situaties (kinderen met een handicap, zonder wettige verblijfspapieren, kinderen die in armoede leven, in het ziekenhuis of in psychiatrische diensten opgenomen zijn, kinderen die geplaagd zijn,...

MEDIA

Kinderen en jongeren maken actief gebruik van media, zoals televisie, internet, games, gsm's, enzovoort. Dit heeft zeker positieve gevolgen voor minderjarigen op vlak van informatie, communicatie, educatie, ... In het IVRK (Art. 17) wordt de belangrijke functie van de massamedia erkend en de lidstaten moeten dan ook waarborgen dat het kind toegang heeft tot passende informatie uit verschillende bronnen. Een actief en positief mediabeleid gericht op kinderen en jongeren is daarom belangrijk. Daarnaast moet het kind op basis van artikel 17 beschermd worden tegen schadelijke inhoud. Ook de privacy van kinderen moet in de media beschermd worden.

Ouders spelen hierin een belangrijke rol. Ze moeten het internet en hoe men op een veilige en verantwoorde manier met dit medium kan omgaan integreren in hun opvoeding. Zowel op het gebied van een positief mediabeleid als op gebied van de bescherming van minderjarigen en ondersteuning van hun ouders hierin zijn nog enkele initiatieven vanuit de overheid nodig:

- De NGO's pleiten voor een **pro-actief en stimulerend mediabeleid naar kinderen toe**. Hiervoor is er nood aan:
 - Financiële ondersteuning van projecten inzake mediaopvoeding en bewustmaking van ouders en kinderen voor wat betreft o.a. veilig en verantwoord gebruik van internet en reclamebewustzijn, onder meer via het sociaal-cultureel werk en de school.
 - Oprichten van een expertisecentrum inzake media, met als doel een goed media-aanbod voor de jeugd te bevorderen en ouders en andere opvoeders te ondersteunen bij de media-opvoeding.
 - Een substantieel budget voor de productie en aankoop van goede kinder- en jeugdprogramma's. Hier is het belangrijk om jong creatief talent een kans te geven.
 - Sensibiliseren van kinderen en jongeren rond veilig en verantwoord internetgebruik. Dit kan cyberpesten en ander misbruik tegengaan.
 - Specifieke aandacht voor en preventie van cyberpesten en andere vormen van misbruik op het internet (bv. seksueel grensoverschrijdend gedrag, beelden van seksueel misbruik,...)
 - Sensibiliseren van ouders rond de mogelijkheden zowel als de risico's van het internet en het actief ondersteunen in het opnemen van deze thema's in de opvoeding van hun kinderen.
- Voor een betere **bescherming van minderjarigen** pleiten de NGO's verder voor:
 - De invoering van een uniform en algemeen classificatiesysteem, gericht op leeftijd en inhoud. Als rolmodel kan gekeken worden naar de Nederlandse 'Kijkwijzer'. De pictogrammen moeten in beeld verschijnen aan het begin van een televisie-programma en aanwezig zijn in omroepgidsen, bioscopen, filmwebsites, advertenties, posters en op verpakkingen van dvd's en video's.
 - De volledige toepassing van het 'watershed' systeem. Televisieprogramma's met een gevoelige inhoud mogen alleen worden uitgezonden later op de avond en dat geldt ook voor trailers die deze programma's aankondigen.
 - Een volledig verbod op reclame rond kinderprogramma's, productplaatsing in de programma's inbegrepen. Kinderprogramma's moeten ook splitscreenvrij verklaard worden en vrij blijven van nieuwe reclamevormen in het algemeen.
 - Respect voor de rechten van kinderen die deelnemen aan tv- programma's. Programmamakers moeten kinderen wijzen op de impact van hun publiek optreden en moeten dus ook hun toestemming vragen. Een bewijs van de toestemming moet kunnen worden voorgelegd aan de Vlaamse Regulator voor de Media.
 - De mogelijkheid om te kiezen voor een pakket op maat inzake tv-kanalen en uren voor uitzending, met mogelijke prijsreducties tot gevolg.
 - Een coherent en geconcentreerd overheidsbeleid inzake media en informatie- en communicatietechnologieën (ICT) om veilig gebruik ervan door jongeren mogelijk te maken. Dit is mogelijk bij hoofde van een coördinerende minister voor het veilig

gebruik van nieuwe media – die de coördinatie tussen de verschillende niveaus en bevoegdheden kan verzekeren. Vandaag worden we immers geconfronteerd met een versnippering van bevoegdheden op federaal niveau en op het niveau van de gemeenschappen.

- Exploreren wat de mogelijkheden van de Kids-ID zijn op vlak van online identificatie zodat beschermde omgevingen als websites, games en chat-applicaties enkel voor kinderen gecreëerd kunnen worden.

In 2005 werd de **Vlaamse Regulator voor de Media** opgericht. De VRM ziet onder andere toe op de naleving van de mediaregelgeving en heeft een aparte kamer voor de bescherming van minderjarigen. Belanghebbenden kunnen dan ook klachten indienen bij de VRM. De klachtenprocedure is nog niet voldoende laagdrempelig. Verontwaardiging over de inhoud van programma's of reclame moet ook direct kenbaar kunnen worden gemaakt. De VRM moet niet enkel toezien op de naleving van de mediaregelgeving, maar ook de naleving van de codes inzake reclame gericht op kinderen moet de VRM kunnen beoordelen.

- Om minderjarigen effectief te kunnen beschermen moet de overheid dus werk maken van een publieke bekendmaking van de VRM met zijn taken en bevoegdheden, via een informatiecampagne in de media.
- De klachtenprocedure moet zo ruim, eenvoudig en toegankelijk mogelijk worden gemaakt.

ONDERWIJS

KINDERRECHTEN IN HET ONDERWIJS

Er moet dringend werk worden gemaakt van een regeling van rechten en verantwoordelijkheden van leerlingen in de schoolcontext. Bepalingen hieromtrent worden meestal opgenomen in het schoolreglement. Meestal gaat het hier om elementen die te maken hebben met conflictregelingen. Een decretaal omschreven '**statuut voor de leerling**' beantwoordt beter aan de nood aan een verregaande en pro-actieve vertaling van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind in de Vlaamse schoolcontext. Dat moet niet enkel geconcipieerd worden als antwoord op conflicten tussen leerlingen en school, maar dient als juridisch kader voor de positie van de leerling in het algemeen.

- De NGO's vragen dat er werk wordt gemaakt van een allesomvattend leerlingenstatuut. Het toezicht op de naleving van het statuut wordt best ondergebracht bij de Commissie Leerlingenrechten en aan de leerling moet hiertoe een toegang worden voorzien. Op die manier worden omslachtige gerechtelijke procedures vermeden.

Zowel in het onderwijs aan kinderen als in de opleidingen van toekomstige leerkrachten en andere professionelen die voor en met kinderen werken dient **kinderrechteneducatie** een verplicht onderdeel van het curriculum te worden. Uit onderzoek blijkt dat in diverse vakken aandacht besteed

kan worden aan democratie, burgerschap en aanverwante onderwerpen, maar dat kinderrechten in de praktijk onvoldoende structurele en expliciete aandacht krijgen in het lager, secundair en hoger onderwijs. Hoewel kinderrechten in de eindtermen zijn opgenomen (vakoverschrijdende eindtermen), worden ze slechts in de marge aangeraakt op school.

- Daarom vragen we structurele aandacht voor kinderrechten in het onderwijs.

In het nieuwe **profiel van de leerkracht** ontbreekt nog steeds elke referentie naar het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Met de ratificatie van het Verdrag heeft de overheid zich geëngageerd systematische en permanente vormingsprogramma's te ontwikkelen over mensenrechten, inclusief kinderrechten voor alle professionelen die werken voor en met kinderen.

- Binnen de lerarenopleiding moet uitgebreid ingegaan worden op het Verdrag en het belang van kinderrechteneducatie. Kinderrechten moet bovendien een van de prioritaire nascholings thema's zijn voor de komende beleidsperiode.

PARTICIPATIE IN ONDERWIJS

Betrokkenheid van leerlingen en ouders bij het onderwijsgebeuren is belangrijk voor het welbevinden en leerresultaten. Die participatie krijgt een belangrijk gewicht in diverse onderwijsdossiers (spijbelnota, engagementsverklaring, kleuterparticipatie, leerzorg,...) Toch blijft het moeilijk om bepaalde doelgroepen te bereiken. Achterstallige schoolrekeningen, taalproblemen, culturele drempels, crisis in de gezinssituatie,... houden gezinnen soms ver weg van de school.

- Er is nood aan verdere deskundigheidsontwikkeling en bevordering.

Er moet een ruimere invulling komen van de competentie 'Omgaan met ouders' in de lerarenopleiding met aandacht voor erkenning van ouders als ervaringsdeskundigen en omgaan met specifieke doelgroepen.

- Dit vraagt om de oprichting van een expertisecentrum participatie, zoals beslist in het participatiedecreet.

RECHT OP ONDERWIJS OP MAAT VOOR ELKE LEERLING

Een vroege instap in het kleuteronderwijs is een eerste stap voor een geslaagde schoolcarrière. Belangrijker dan ouders hiervan te overtuigen via verplichtingen of sancties, is het realiseren van **onderwijs op kleutermaat**: kleine klasjes, mogelijkheid om te rusten, aangepaste kleuteropvang voor- en na school.

- Om dit mogelijk te maken is een volwaardige financiering van elke kleuter noodzakelijk.

Inclusief onderwijs handelt over het recht van elk kind op een school naar keuze, aangepast aan de eigen specifieke onderwijsbehoeften en onderwijscapaciteiten. Momenteel is het voor minderjarigen met een handicap nog niet evident om in het regulier onderwijs terecht te kunnen. Inclusief onderwijs is vandaag nog steeds geen recht. Nochtans voorziet art. 19 van het Verdrag voor de Rechten van Mensen met een Handicap (reeds door België ondertekend) het recht op volledige inclusie en participatie in de gemeenschap, met o.a. het recht op gelijkwaardige toegang tot alle reguliere diensten van de gemeenschap.

- Er is nood aan een geleidelijke invoering van het leezorgkader met garanties voor de hanteerbaarheid in de onderwijspraktijk en een inschrijvingsrecht voor alle leerlingen.
- Dit vraagt om extra middelen en een competentieversterking van leerkrachten, zorgbegeleiders en CLB-medewerkers, maar ook voor ouders. Een deel van de ondersteuning zou ingezet kunnen worden in de vorm van een leerling-gebonden budget, zodat de leerling met een handicap en zijn ouders meer zeggenschap krijgen in het realiseren van een ondersteuning op maat.
- Ouders moeten ondersteuning krijgen in de leezorgbegeleiding van hun kind, ze hebben recht op objectieve informatieverstrekking en overleg tussen ouders en school(team)/Centrum voor Leerlingenbegeleiding moet structureel ingebouwd worden.

De Kinderrechtencoalitie is van mening dat het uitstellen van de studiekeuze in het secundair onderwijs en het aanbieden van een gemeenschappelijke stam vanaf de intrede in het onderwijs tot minstens 14 jaar, een sterke hefboom is in het gelijke kansenbeleid. Aan alle leerlingen moet een zo breed mogelijke basis worden meegegeven, zodat intelligentie in al haar facetten wordt ontwikkeld: abstract en concreet, manueel en intellectueel, artistiek en wetenschappelijk,... Een van de uitkomsten van het **comprehensief onderwijs** is dat de hiërarchie tussen de verschillende specialisaties wegvalt, alsook het waternalstelsel.

- De Kinderrechtencoalitie pleit voor het toepassen van een brede algemene eerste graad in het secundair onderwijs
- Tegelijk dringt een maatschappelijke herwaardering van meer technische en beroepsgerichte vakken en opleidingen zich op.

Spijbelen is een ernstig probleem, maar mag niet omschreven worden als 'antisociaal gedrag' zonder meer. Achter schijnbare 'onverschilligheid' van leerlingen en hun ouders schuilt vaak een complexe en problematische thuisituatie. Het inhouden van studietoelagen als sanctie bij spijbelen is een zware dobber voor kansarme gezinnen, met weinig bewezen effect.

- Er is nood aan een meer positieve aanpak, zoals de 'Time-out' projecten die jongeren met problemen op school persoonlijk opvangen en begeleiden.

Kosteloos basisonderwijs is een recht, gewaarborgd door het IVRK (art. 28). De uitwerking van deze bepaling heeft de voorbije jaren verder vorm gekregen door de verdergaande invoering van de kosteloosheid (schooljaar 2007-2008) en de maximumfactuur (schooljaar 2008-2009 voor uitgaven die niet noodzakelijk zijn om de eindtermen te halen).

- We pleiten voor een verdere waakzaamheid voor de problematiek van onbetaalde schoolfacturen.
- Het volledige kostenplaatje van een schooljaar moet bij het begin van een schooljaar bekend zijn. Er is nood aan een betere opvolging van de praktijk en hogere transparantie
- Voor kosten die buiten de kosteloosheid en de maximumfactuur vallen kunnen scholen een ethische code hanteren. LOPs kunnen hierin een voortrekkersrol spelen

In het secundair onderwijs is er nog geen sprake van kosteloosheid. Inzake **kostenbeheersing in het secundair onderwijs** is er niet alleen nood aan een sensibiliseringscampagne naar scholen, maar ook aan structurele maatregelen die de schoolkosten in het secundair onderwijs drukken.

- We pleiten voor een maximumfactuur in het secundair onderwijs
- Gratis leermiddelen in het secundair (handboeken en benodigdheden) zijn een noodzakelijke stap in de richting van gratis leerplichtonderwijs.

Zolang de gratis leermiddelen en maximumfactuur nog niet gerealiseerd zijn in het secundair onderwijs is er nood aan uitbreiding van het **school- en studietoelagestelsel** via hogere toelagen en lagere inkomensgrenzen. De studietoelagen dekken slechts een fractie van de reële kosten.

- Om iedereen de tussenkomst te geven waar hij recht op heeft, is een automatische toekenning van de studietoelagen noodzakelijk.
- Er moet ook een aanpassing komen in de regelgeving rond studietoelagen bij veranderende gezinssituaties:
 - enkel rekening houden met het inkomen van de ouder die de kinderen ten laste heeft in het jaar van de feitelijke scheiding;
 - niet meetellen van alimentatie betaald voor kinderen bij de berekening van de studietoelagen.

WELBEVINDEN EN WELZIJN VAN LEERLINGEN

Centra voor leerlingenbegeleiding hebben een belangrijke preventieve rol inzake gezondheidspreventie en opvoedingsondersteuning. Toch worden leerlingen en ouders vaak pas geholpen of doorverwezen als er zich (ernstige) problemen voordoen. In het secundair onderwijs is het aantal consulten beperkt tot het eerste en derde jaar. De preventieve rol van de CLB's blijft echter belangrijk ook voor leerlingen in de hogere jaren van het secundair.

- Een sterkere rol van de CLB's in de derde graad van het secundair onderwijs kan bijdragen tot een betere ondersteuning van alle leerlingen. De preventieve rol van de CLB's blijft belangrijk ook voorbij de leeftijd van 14-15 jaar.

Sociale vaardigheden zijn een belangrijk onderdeel van de vakoverschrijdende eindtermen. Leerlingen moeten strategieën aangereikt krijgen die hen weerbaar maken tegenover de problemen die de moderne maatschappij met zich meebrengt en hun zelfvertrouwen en veerkracht sterken. Het gaat hier om een waaier van vaardigheden en houdingen: problemen verwoorden, uiting geven aan gevoelens en gedachten, hoe en waar hulp zoeken, doordachte keuzes kunnen maken, een kritische ingesteldheid, initiatief nemen en zelf doelen stellen, omgaan met tegenslagen,... De school speelt een elementaire rol om de kinderen sociale vaardigheden te leren. Toch vinden we dat deze vakoverschrijdende eindtermen binnen het onderwijs veel te weinig aan bod komen.

- De NGO's pleiten voor een opwaardering van sociale vaardigheden in het curriculum.

We stellen vast dat er bij het brede publiek en de media grote belangstelling bestaat voor **geweld op school**. Deze belangstelling richt zich voornamelijk op het geweld dat kinderen en jongeren veroorzaken, vaak gekoppeld aan een roep om een meer repressieve aanpak. We pleiten echter voor meer aandacht voor de oorzaken en achtergronden van agressief gedrag, we vragen meer oog voor het ruimere kader van geweld. De school kan hierin een grote rol spelen.

- We pleiten voor het aanleren van geweldloze vormen van conflicthantering en het inrichten van specifieke programma's die de gehele school en haar omgeving aanspreken op het voorkomen en stoppen van antisociaal gedrag.
- Daarnaast moet er ook gewerkt worden aan de conditionele factoren die geweld en normovertredend gedrag in de hand werken. De roep van leerkrachten naar kleinere klassen is niet nieuw, de klaslokalen zijn vaak te klein of verouderd, de werkdruk van leerkrachten blijft stijgen en ook van de leerlingen wordt steeds meer verwacht. Werk maken van een positief schoolklimaat betekent ook aandacht hebben voor deze problemen.

Scholen moeten aangemoedigd worden om gedragscodes aan te nemen en te implementeren, die van toepassing zijn voor alle personeelsleden en leerlingen én betrekking hebben op alle vormen van geweld, inclusief pesten. In Vlaanderen zijn er **preventie- en interventieplannen inzake ongewenst gedrag** beschikbaar en naar alle scholen verspreid, maar de kennis en toepassing hiervan lijkt beperkt. De vraag die zich stelt, is op welke manier de aandacht voor de problematiek van geweld en antisociaal gedrag in het schoolbeleid geïntegreerd wordt. Daarbij worden de geweldrelaties niet enkel vernauwd naar leerling – leerling maar ook uitgebreid naar leerling – leerkracht en leerkracht – leerling relaties. Er dient volgens ons ook worden nagegaan of deze beleidsplannen op een systematische, planmatige en structurele manier worden aangewend.

- We vinden het noodzakelijk dat een evaluatieonderzoek wordt gevoerd omtrent het gebruik van preventie- en interventieplannen inzake ongewenst gedrag.

Er is nood aan een gepast antwoord van scholen op de noden van **jonge verkeersslachtoffers**. Dit antwoord situeert zich op drie domeinen. Ten eerste hebben ook jonge verkeersslachtoffers recht op onderwijs. Het huidige aanbod is onvoldoende. Ten tweede is de school, vanuit haar opvoedende taak, de instantie bij uitstek om de realiteit van verkeersongevallen niet uit de weg te gaan. Scholen moeten hiertoe worden aangemoedigd. Tenslotte is er een zeer cruciale rol weggelegd voor de scholen in bieden van een goede omkadering voor kinderen en jongeren die slachtoffer worden van een verkeersongeval. Ook hier is de nodige sensibilisering nodig.

- Het is belangrijk te investeren in de genoemde 3 domeinen om het onderwijs een passend antwoord te laten bieden op de noden van jonge verkeersslachtoffers.

ONDERWIJS VOOR KINDEREN ZONDER PAPIEREN

Hoewel de school vaak de enige veilige en rustige plek is voor kinderen zonder papieren en het recht op onderwijs voor hen gegarandeerd is, zien we dat extreme armoede en onzekerheid een goede schoolloopbaan vaak in de weg staan. Armoedeverenigingen hebben deze problematiek reeds uitvoerig aangekaart maar hielden geen rekening met de specifieke situatie van leerlingen zonder wettig verblijf. Ouders zonder papieren hebben immers geen recht op OCMW-steun en mogen ook niet werken. Extra schoolkosten zoals uitstapjes, vervoer, materiaal, ... zijn voor hen bijzonder zwaar om dragen en in veel gevallen dragen zij een zeer specifieke psychische achtergrond met zich mee.

- NGO's pleiten voor het versterken van de onderwijsdiensten door welzijnswerkers waar mensen in precair verblijf bij terecht kunnen, dit door intensere samenwerking met bestaande welzijnsdiensten, of door welzijnswerkers met specifieke competenties rond deze doelgroep in het onderwijs in te zetten.
- Daarnaast moeten schoolbemiddelaars worden aangeworven en ondersteund, voornamelijk in grote steden: het betreft hier brugfiguren die dicht bij de gemeenschap staan.
- Er moet worden gezocht naar meer financiële middelen voor de schoolgaande doelgroep die het moeilijk heeft. Studietoelagen en de schoolpremie moeten ook aan kinderen zonder papieren worden uitgekeerd.
- De leerplicht moet ook voor kinderen zonder papieren wettelijk worden vastgelegd

AANPAK VAN JEUGDDELINQUENTIE

Het is niet evident een adequaat antwoord te vinden op delinquent gedrag van minderjarigen. Bovendien liggen de bevoegdheden hier vooral op federaal vlak. Toch hebben ook de Gemeenschappen een belangrijke rol te spelen in het kader van de vereiste samenwerkingsakkoorden en op het vlak van de uitvoering. De in 2006 hervormde jeugdbescherming voldoet niet aan de standardeisen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Van de Vlaamse overheid verwachten we een krachtdadige houding in het debat over het nieuwe Jeugdrecht en de samenwerking in dit verband met de federale overheid.

- De NGO's pleiten ervoor dat de Vlaamse Regering in dit dossier bij de Federale collega's aandringt op beter respect voor de fundamentele rechtswaarborgen voor minderjarigen, de doelstelling van reïntegratie, het principe van detentie als ultimum remedium, het verbod om minderjarigen op eenzelfde wijze als volwassenen te be- en veroordelen of te bestraffen en dus, in concreto, een verbod op de uithandengeving.

JEUGDHULP EN PREVENTIE

AANDACHTSPUNTEN M.B.T. VRIJHEIDSBEROVING VAN MINDERJARIGEN

De NGO's willen nogmaals herinneren aan het principe van opsluiting als het laatste middel. De nadruk moet liggen op preventie en hulpverlening in plaats van op controle en sanctionering. Bij een eventuele gesloten plaatsing is een onderwijs- en integratiebevorderende werking een betere optie dan opsluiting zonder meer.

- De NGO's vragen de overheid te investeren in een constructieve begeleiding en een structureel pedagogische omkadering van de jongeren, waarbij degelijk onderwijs niet mag ontbreken.
- Er moet een klaslokaal worden gebouwd in De Grubbe te Everberg.

Soms worden jongeren geplaatst in een **gesloten afdeling van de gemeenschapsinstellingen** als gevolg van een 'problematische opvoedingssituatie'. Deze jongeren worden in hetzelfde **regime** geplaatst als jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Dit is onaanvaardbaar. De jongere wordt er immers om beschermingsredenen geplaatst en niet als straf. Bovendien vertrekt de hulpverlening vanuit een andere nood.

- De NGO's roepen op tot een grondige herziening van het regime
- We roepen op voor een debat over het nut van gesloten opvang bij problematische opvoedingssituaties bij de discussies over de toekomstige gerechtelijke jeugdhulp zodat de criteria voor het opsluiten van deze jongeren worden geëxpliciteerd. Nu behoort dit tot de beoordeling door de rechter.

De **proeftuinen** waarbij private voorzieningen een **sterk afgesloten regime** hanteren voor jongeren die uit een gemeenschapsinstelling komen werden uitgebreid. Hoewel het niet met zoveel woorden wordt benoemd gaat het in de praktijk over een vorm van gesloten opvang door private voorzieningen. Dit is een niet acceptabele vorm van vrijheidsberoving van minderjarigen. Dergelijke ingrijpende maatregelen zouden eerst uitgebreid moeten geëvalueerd worden vooraleer ze worden uitgebreid. Deze evaluatie zit in de term proeftuin vevat. Er is tot op heden geen publieke evaluatie van de eerste proeftuin bekend. De manier waarop de twee bijkomende proeftuinen zullen worden geëvalueerd is bij de aanvang nog niet duidelijk. De zogenaamde stuurgroepen die de proeftuinen

moeten opvolgen en evalueren bestaan enkel uit vertegenwoordigers van de organisatie, van de administratie en van het kabinet. Van enige onafhankelijke opvolging is geen sprake.

- Zorg voor een inhoudelijke en publieke evaluatie van het proeftuinconcept
- Er kan geen sprake zijn van vrijheidsberoving van jongeren in een private voorziening zonder wettelijke criteria.

Alle private voorzieningen worden geïnspecteerd in functie van hun erkenningen. Die **inspecties** zijn een vorm van toetsing ook aan de Kinderrechten. Voor de **gemeenschapsinstellingen** gebeuren dergelijke inspecties niet. Wie heeft er eigenlijk nog een zicht op wat er achter de muren van een gemeenschapsinstelling gebeurt?

- Ook de gemeenschapsinstellingen dienen regelmatig worden geïnspecteerd op een doorzichtige manier, o.a. op hun pedagogisch handelen en op het respecteren van de rechten van kinderen en jongeren.

In de internationale regelgeving keert een aantal **waarborgen m.b.t. situationele vrijheidsbeperking** steeds terug. Zo moet vrijheidsbeperking het enige en laatste middel zijn om (dreigende) schade aan zichzelf of aan anderen te verhinderen. De beperking moet zo kort mogelijk en minimaal zijn. Medisch toezicht is vereist en vrijheidsbeperkende maatregelen moeten in de nationale wetgeving zijn beschreven.

- M.b.t. de Belgische situatie is er duidelijk nood aan wettelijke voorschriften in verband met dwang en tuchtmaatregelen conform de Havana Rules. We wijzen met name op de lacune van het **ontbreken van een definitie van isolatie en afzondering in het Decreet Rechtspositie**.

De **JO-lijn** is als klachtenlijn te weinig gekend bij de jongeren en te weinig transparant. Bovendien denken veel geplaatste jongeren dat ze niet mogen bellen. Een ander gemis is dat de JO-lijn slechts in beperkte mate rapporteert over haar werking waardoor er te weinig zicht is op welke klachten worden gemeld en hoe die worden aangepakt.

- De NGO's vinden het essentieel dat jongeren hieromtrent op hun rechten worden gewezen.
- De NGO's wijzen erop dat verslaggeving door de JO-lijn over de klachten en de verwerking ervan, inclusief een grondige analyse ervan, belangrijk is.

Tot slot willen we wijzen op de vraag van ouders naar **ondersteuning wanneer jongeren terug naar huis komen**.

- De overheid moet ervoor zorgen dat er voor deze ouders een aanbod is.

Kinderen en jongeren met een hulpvraag ten aanzien van **de bijzondere jeugdzorg en in de geestelijke gezondheidszorg** moeten vaak zeer lang wachten vooraleer zij geholpen worden. Afhankelijk van de hulpverleningsvorm kan de wachttijd oplopen tot 2 jaar. Dit leidt er onder meer toe dat kinderen bij gebrek aan passende opvang terug naar een onveilige thuissituatie worden gestuurd. Deze kinderen zijn bijzonder kwetsbaar en moeten kunnen rekenen op een overheid die hierin zijn verantwoordelijkheid opneemt. De vorige Vlaamse Regering besteedde al aandacht aan dit probleem, maar toch merken we hier geen vooruitgang.

- NGO's pleiten voor prioritair wegwerken van de wachtlijsten. Om dit te realiseren is een intensieve, gestructureerd en planmatige aanpak nodig. Hierin is zowel aandacht nodig voor een uitbreiding van het aanbod als voor investeren in pleegzorg, tijdig interveniëren, verder werk maken van de basisprincipes van de Integrale Jeugdhulp, een goede werking van de toegangspoort, trajectbegeleiding en het opzetten van pilootprojecten.

Vanuit de verschillende sectoren van de jeugdhulp wordt de gigantische **caseload van de consulenten** gesignaleerd. Ook bestaat er in de residentiële zorg discussie over leefgroepgrootte en over de verhouding van de personeelsbezetting of begeleiding t.o.v. het aantal kinderen of jongeren in de groep. Er zijn geen pasklare antwoorden op de vraag naar de juiste grootte of begeleiding.

- De Kinderrechtencoalitie vraagt dat de volgende Vlaamse Regering dit probleem zorgvuldig opneemt om de kwaliteit van de zorg te verbeteren.

De Kinderrechtencoalitie merkte tijdens haar werkzaamheden dat het onmogelijk is om in Vlaanderen een zicht te krijgen op de **omvang van de residentiële zorg voor jonge kinderen**, niet in termen van beschikbare bedden of bezette plaatsen, maar in termen van kinderen die weg zijn van huis. Hierbij moet rekening worden gehouden met de lange termijn. Kinderen gaan soms tijdelijk terug naar huis vooraleer ze door een andere voorziening worden opgenomen, deze informatie moet in het onderzoek worden meegenomen.

- We pleiten dan ook voor een zeer omvattend onderzoek waarbij zowel de sector van de residentiële CKG's, de voorzieningen voor Bijzondere Jeugdbijstand als de voorzieningen voor kinderen met een handicap worden in kaart gebracht.

Kinderen en jongeren leggen in de jeugdhulp soms jarenlange, niet noodzakelijk efficiënte parcours af. Om te beletten dat zij in de jeugdhulp verdwalen, is een intersectorale vorm van **trajectbegeleiding** noodzakelijk. In het decreet op de Integrale Jeugdhulp is voorzien in een luik met betrekking tot trajectbegeleiding.

- De Kinderrechtencoalitie pleit ervoor dringend werk te maken de concrete uitwerking van deze plannen.

Uit het Verdrag inzake de Rechten van het Kind kunnen we afleiden (o.a. uit de Preambule, art. 3, 6 en 20) dat **alternatieve vormen van zorg gebaseerd op een gezinsomgeving** in principe de voorkeur genieten indien een uithuisplaatsing aangewezen is in het belang van het kind, rekening houdend met zijn of haar specifieke situatie.

- De NGO's vragen om binnen de integrale jeugdhulpverlening voorrang te geven aan gezinsondersteunende maatregelen. De eerste en logische plaats voor hulp is de thuissituatie. Thuisbegeleiding moet voldoende middelen krijgen, ook in het kader van een betere nazorg.
- De Kinderrechtencoalitie beveelt ook aan om in het Vlaamse beleid – parallel met de hervorming van de jeugdbeschermingswet waarin de herstelgerichte afhandeling als eerste optie als reactie op jeugddelinquentie wordt onderzocht – in situaties van problematische opvoedingssituaties wanneer een uithuisplaatsing aangewezen geacht wordt, een plaatsing in pleegzorg als eerste optie te onderzoeken vooraleer men residentieel plaatst.

In verschillende vormen van de jeugdhulpverlening zijn kinderen en jongeren terug te vinden die behalve de hulpvraag waarvoor ze bij een voorziening zijn terecht gekomen nog extra hulp- of zorgvragen hebben of omwille van bijzondere achtergronden extra kwetsbaar zijn. Het is van belang dat de problematiek van deze kinderen en jongeren in zijn volledigheid kan aangepakt worden met respect voor de eigenheid van de personen in kwestie.

- NGO's vragen daarom een gesystematiseerde en beter op elkaar afgestemde hulpverlening. Er wordt doelgroepgericht gewerkt met extra aandacht voor verslaafde jongeren, jongeren met een psychiatrische problematiek en kwetsbare allochtone jongeren.

In 2008 keurde het Vlaams Parlement het **decreet inzake de bijzondere jeugdbijstand** goed. De wijzigingen betreffen voornamelijk noodzakelijke ingrepen m.b.t. privacy, beroepsgeheim en de toestemming door jongeren met vrijwillige hulpverlening vanaf 12 jaar. Een grondig debat over de hervorming van de bijzondere jeugdbijstand is echter uitgebleven.

- De Kinderrechtencoalitie roept op tot een grondig debat over de hervorming van de bijzondere jeugdbijstand, rekening houdend met de verdere evoluties in de Integrale Jeugdhulp.

Er is nood aan duidelijke **profilering van hulpverleningsdiensten voor jonge verkeersslachtoffers**. Een goede opvang en ondersteuning van kinderen en jongeren vraagt specifieke methodische competenties, aangepaste instrumenten en een duidelijke profilering van het aanbod naar de doelgroep.

- Dit vraagt naast de nodige structuren ook middelen.

KINDEREN WAARVAN DE OUDERS GEDETINEERD ZIJN

Een aanzienlijke groep kinderen groeit op zonder hun vader of moeder, omdat hij of zij in de gevangenis zit. Deze kinderen zijn dubbel slachtoffer: ze worden niet alleen gescheiden van hun vader of moeder, maar worden ook gestigmatiseerd door de samenleving. Art. 5 en 18 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind geven ouders de eerste opvoedingsverantwoordelijkheid en geven aan dat de overheid ouders bij de opvoedingstaak moet ondersteunen. Ook het recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven (art. 8 EVRM) is een belangrijke basis voor het **recht op contact tussen ouders en kinderen**.

- Het is belangrijk dat zowel de kinderen als de gedetineerde ouders worden voorbereid op een ontmoeting.
- Netwerken moeten zoveel als mogelijk worden ingeschakeld. Er moet worden gezocht naar de diensten die al aanwezig zijn in de leefwereld van de kinderen.
- De informatiedoorstroming over deze netwerken en diensten is nog een zoektocht die beter moet worden georganiseerd.

Daarnaast moeten we wijzen op het feit dat kinderen geen recht op omgang met de gedetineerde ouder kunnen afdwingen. Dit probleem stelt zich in het bijzonder wanneer de andere ouder onwillig is om het kind naar de gevangenis te brengen en geen andere personen (bv. grootouders) kunnen meewerken aan het verplaatsen van het kind.

- We vinden het aangewezen dat Justitieel Welzijnswerk of de bezoekruimtes bijkomende personeelsmiddelen zouden krijgen of de mogelijkheid krijgen om vrijwilligers te ondersteunen die deze kinderen in contact te brengen met de gedetineerde ouder.
- We willen ook wijzen op een belangrijk hiaat in het Strategisch plan van de Vlaamse Gemeenschap over hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Hierin moet de pijler ouder-kind veel beter worden uitgewerkt.

ALGEMEEN WELZIJN EN PREVENTIE

In het streven naar welzijn en welbevinden voor alle kinderen moet preventie meer de klemtoon krijgen. Niet enkel de Integrale Jeugdhulp moet antwoorden bieden op hulpbehoeften van minderjarigen, maar er moet ook voorzien worden in algemene, offensieve preventie m.b.t. jeugd.

- Een volwaardig en offensief preventiebeleid voor kinderen en jongeren is in eerste instantie een globaal kindvriendelijk beleid waarbij in alle Vlaamse beleidsdomeinen rekening wordt gehouden met de belangen en noden van minderjarigen.

- Leeftijdgenoten, gezinnen en de ruimere sociale netwerken kunnen een positieve rol spelen in dit verhaal.

Gezien naar schatting 20% tot 25% van de Vlaamse kinderen ooit een scheiding van de ouders meemaakt, kan dit thema reeds geruime tijd rekenen op de belangstelling van het Vlaamse beleid. Getuige hiervan het recente Twee Huizen-project. Ondanks de toenemende globalisering van onze samenleving, werd in Vlaanderen tot op heden nauwelijks aandacht besteed aan de problematiek van de **internationale kinderontvoering door ouders**. Hoewel sinds de jaren '80 grote inspanningen zijn gedaan op het vlak van internationaal privaatrecht (Europees en mondiaal) om de problematiek te bestrijden en ter preventie, zijn deze instrumenten bij de welzijnswerkers grotendeels onbekend gebleven. Dit heeft ertoe geleid dat professionals die werken met risicogezinnen (bij uitstek de CAW's), niet vertrouwd zijn met het fenomeen en de beschikbare juridische mechanismen om het toe te passen. Ze voelen zich onvoldoende geïnformeerd voor het verstrekken van correct advies in die materie. We moeten voorkomen dat ouders die hun kinderen willen beschermen, de stempel 'ontvoerder' krijgen opgespeld.

- De uitwerking van een degelijk en toegankelijk preventie-instrument voor de verstrekkers van eerstelijns hulp zou hen kunnen bijstaan om de juiste adviezen te formuleren voor deze kwetsbare groep.
- De uitwerking van een degelijk forum waarin professionals die met risicogezinnen werken concrete informatie kunnen bekomen en tevens aan ervaringsuitwisseling kunnen doen.

Onderzoek toont aan dat jaarlijks 6,5% van de jongeren tussen 12 en 18 jaar in Vlaanderen wegloopt. Child Focus volgt jaarlijks meer dan 1.100 **weglooppdossiers** op. Weglopen is een gedrag dat verschillende vormen aanneemt en verschillende oorzaken of aanleidingen kan hebben. Hoewel weglopen vaak wordt gelinkt aan een concrete aanleiding zoals een ruzie of angst voor straf is het meestal slechts een symptoom betreft van een dieperliggende (gezins)problematiek. Alle weglopers moeten een beroep kunnen doen op een 'geschikte' hulpverlening. Vaak gebeurt het in de praktijk dat bepaalde jongeren (bijvoorbeeld omwille van deviant gedrag) nergens terecht kunnen of enkel in voorzieningen met programma's die niet geschikt zijn om in te spelen op de problematiek van deze specifieke jongeren. Ook de lange wachtlijsten vormen in deze context een probleem.

- Een dergelijke hulpverlening uitbouwen vraagt meer middelen en personeel.
- Bestaande 'good practices' die elke dag opnieuw hun nut bewijzen en een modelfunctie hebben voor andere regio's, dienen op een structurele manier worden bestendigd en voldoende personele en financiële middelen verkrijgen om de aanpak ten gronde van de weglloopproblematiek in Vlaanderen te verbeteren en verder uit te bouwen.

Het gebruik van nieuwe technologieën heeft er voor gezorgd dat het fenomeen **jongerenprostitutie** verschoven is van de straat en de bars naar de virtuele wereld. Jongeren benoemen hun seksuele activiteiten met derden evenwel niet als prostitutie omdat er niet altijd rechtstreeks fysiek contact is (seksueel webcammen) of omdat ze er niet 'expliciet' voor worden betaald en enkel beloningen 'in

natura' krijgen. Verliefdheid, relaties en seks online zijn positieve effecten van een sterk geëvolueerde online communicatie tussen jongeren. Maar gelet op de toegankelijkheid, de laagdrempeligheid en de anonimiteit van de nieuwe technologieën zijn er volgens parket, politie, moderatoren en hulpverleningsorganisaties ook negatieve gevolgen. In hun seksuele experimenteerfase kunnen jongeren zich aangetrokken voelen of verleid worden tot risicogedrag dat kan uitmonden in prostitutie, al dan niet als bewuste keuze.

Bepaalde hulpverleningsorganisaties houden zich specifiek met de randfenomenen of oorzaken van prostitutie bezig: bijvoorbeeld druggebruik, problematische opvoedingssituaties, armoede, illegaliteit,... Bij aanwijzingen rond prostitutie en seksueel grensoverschrijdend gedrag, ontbreekt evenwel kennis van zaken om ook om te gaan met het prostitutieprobleem zélf en dit te integreren in het hulpverleningstraject.

- Er is hulp nodig op maat van minderjarige prostitué(e)s. Hulpverleners moeten hun verantwoordelijkheid opnemen, de juiste vragen durven stellen en de hulpvraag (willen) horen. Zo niet bestaat het risico op escalatie van problemen én is er een grotere kans op (meer ingrijpende) justitiële interventie. Hiertoe is een uitwisseling van expertise noodzakelijk tussen (ambulante en residentiële) voorzieningen die zich specifiek richten op prostitutie en deze die zich richten tot de randfenomenen. Daarnaast zijn kennis en vaardigheden nodig over wat deel uitmaakt van een normale seksuele ontwikkeling van jongeren en wat grensoverschrijdend is. Ook de juiste attitude is nodig om prostitutie op een gepaste wijze bespreekbaar te maken met de cliënt.
- De overheid moet preventie- en welzijnswerk in het kader van jongerenprostitutie op een structurele wijze financieren, zodat de hulpverlening ook op lange termijn zijn nut kan bewijzen.

JEUGDPSYCHIATRIE

De NGO's stellen vast dat er een schrijnend tekort is aan **aangepaste voorzieningen** voor de psychiatrische internering van minderjarigen. Gezien het aantal **jongeren met een psychiatrische problematiek**, moet er meer aandacht worden besteed aan de begeleiding en behandeling van deze groep. Te vaak worden minderjarigen tussen volwassen psychiatrische patiënten geplaatst. Dit is geen omgeving die de ontwikkeling van het kind ten goede komt en bovendien een schending van het art. 37 van het IVRK.

Ook voor kinderen met een psychische problematiek voor wie gesloten opvang niet nodig is, is er onvoldoende gespecialiseerde zorg en opvang.

- Er moet over gewaakt worden dat minderjarigen niet tussen volwassen psychiatrische patiënten worden geplaatst. Hiervoor moeten de nodige voorzieningen dringend worden opgericht.
- Er is nood aan duidelijke criteria om het onderscheid te maken tussen open en gesloten psychiatrische instellingen. Bovendien is het momenteel nog onduidelijk of een jongere in een problematische opvoedingssituatie kan geplaatst worden in een gesloten psychiatrische instelling of enkel in een open instelling.

- Gezien het hier gedeelde bevoegdheden betreft, is het van belang dat Vlaanderen het initiatief neemt tot overleg met de andere betrokkenen.

Jongeren maken zich soms zorgen als iemand in hun omgeving 'wat raar doet'. Deze jongeren krijgen weinig beleidsaandacht, omdat ze geen maatschappelijke overlast lijken te bezorgen. Ze zijn wel stil en eerder teruggetrokken. Dit leidt tot vragen over wat hen bezig houdt en welke noden zij ervaren. Het ontbreekt echter aan **toegankelijke informatie** om deze jongeren beter te begrijpen buiten de context van de psychiatrie.

- NGO's pleiten ervoor jongeren beter te informeren over psychische stoornissen en over wat ze kunnen doen als iemand in hun omgeving 'raar doet'. Het is belangrijk dat ze weten dat er hiervoor voorzieningen bestaan.
- Het stigma dat kleeft aan (kinder- en jeugd) psychiatrie moet bestreden worden. De NGO's verwachten dat hierover bewustmakingscampagnes worden georganiseerd.

Er moet rekening gehouden worden met de dubbele kwetsbaarheid van kinderen in de psychiatrie (broze gezondheid, weg uit familiale omgeving). Door opname in een K-dienst dreigen jongeren bovendien een onderwijsachterstand op te lopen. Alle kinderrechten, en dus ook het **recht op onderwijs gelden ook onverkort voor kinderen in de psychiatrie**.

- Het onderwijs mag enkel beperkt worden indien dit noodzakelijk zou zijn uit therapeutisch oogpunt. Praktische beslommeringen verantwoorden de beperking van mensenrechten niet.

ADOPTIE

Een kind via adoptie opnemen in een gezin bestaat al erg lang, maar het is vrij recent dat het belang van het kind radicaal op de voorgrond wordt geplaatst. In eerste instantie moet er voor het kind een oplossing worden gezocht in de eigen familie en eigen cultuur. **Interlandelijke adoptie** is slechts het laatste alternatief (Art. 21 IVRK). Een kind adopteren is terecht aan strenge regels onderworpen om kinderhandel en elke andere vorm van misbruik uit te sluiten. Er zijn echter veel kandidaat adoptieouders en er zijn steeds minder diensten die adopties met het buitenland regelen. Adoptie wordt omwille van deze redenen steeds vaker een werk van lange adem. Van zodra het de geschiktheid van de ouders is vastgesteld en interlandelijke adoptie is voor het kind het laatste alternatief, dan kan het ook in het belang van het kind zijn om de adoptie zo snel mogelijk te laten plaatsvinden. De problematiek moet dus ook vanuit het perspectief van het kind bekeken worden: het kind heeft namelijk recht op de zorg van ouders.

- De NGO's beklemtonen hier nogmaals het principe dat in het debat over adoptie het belang en de rechten van het kind steeds moeten primeren.

KINDEREN MET EEN HANDICAP

Er is nood aan meer **zorg op maat voor kinderen met een handicap**, waarbij de zorg rond het kind wordt georganiseerd, zodanig dat een plaatsing niet nodig is indien die niet gewenst is. We willen hierbij op het belang van een vrije keuze voor de gezinnen (samen met het kind) met betrekking tot het organiseren van de zorg voor de kinderen. Wanneer het praktisch of financieel niet haalbaar is om een kind thuis of semi-residentieel de nodige zorg te bieden, dan is er van 'vrije keuze' geen sprake. Dat vele gezinnen de facto verplicht zijn om voor de zorg van hun kind een beroep te doen op residentiële instellingen, is overigens in strijd met het VN-Verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap. Artikel 19 van dit verdrag, dat België als één van de eersten ondertekende, stelt dat iedere persoon met een handicap het recht heeft op volledige inclusie en participatie in de gemeenschap, het recht heeft op gelijke keuzevrijheid om zijn woonplaats te kiezen en niet verplicht mag zijn om te leven in een speciale instelling.

Als ouders de zorg en ondersteuning van hun kind zelf willen organiseren, is directe financiering het eenvoudigste middel hiertoe. Pas wanneer de persoon of zijn vertegenwoordigers zelf de middelen in handen hebben, zullen zij meer zeggenschap krijgen over de manier waarop hun zorg en ondersteuning geboden wordt. De ouders hebben meestal het beste inzicht in de specifieke noden van hun kind. Met een eigen budget (persoonsgebonden budget, leerlinggebonden budget,...) kunnen zij bijgevolg ook makkelijker zorg op maat realiseren en zal er meer sprake zijn van bovengenoemde keuzevrijheid.

De Kinderrechtencoalitie pleit voor:

- Meer zorg op maat voor kinderen met een handicap
- Directe financiering als middel om zorg op maat te realiseren
- Een zo spoedig mogelijke ratificatie van het VN-Verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap en het toepassen van de sleutelprincipes ervan.
- Ook kinderen met een handicap hebben recht op participatie op alle niveaus en ook zij zijn acteurs in hun eigen leven
- Betere coördinatie van het beleid vanuit een kinderrechtentoptiek, eerder dan uit een benadering vanuit hun handicap

VOORKOMEN VAN GEWELD TEGEN KINDEREN

In 2006 werd de VN-studie over geweld tegen kinderen afgerond en gepubliceerd. Deze studie die werd geleid door Paulo Sergio Pinheiro verzamelde bestaand onderzoek en relevante informatie over de vormen, oorzaken en impact van geweld op kinderen en jongeren. De studie bevat tal van aanbevelingen voor het voeren van een beleid dat geweld tegen kinderen aanpakt.

- We pleiten ervoor dat Vlaanderen werk maakt van een **systematische implementatie van de aanbevelingen van de VN-studie over geweld tegen kinderen**. Waar het aanbevelingen betreft die buiten de Vlaamse bevoegdheid vallen of die een gedeelde bevoegdheid betreffen verwachten we dat de Vlaamse Regering de betrokken collega's actief aanspreekt en betreft en dus zelf het initiatief neemt om vooruit te gaan in dit dossier.

Geweld tegen kinderen bestaat in verschillende vormen. Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind spoort ons aan een brede definitie van geweld te gebruiken. Art. 19 heeft het over 'alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik'. Datzelfde artikel verplicht de Staat om kinderen te beschermen tegen elke vorm van geweld door ouders en om in verband hiermee preventieve maatregelen te nemen en behandelingsprogramma's op te zetten. Artikel 37 verplicht de Staat te waarborgen dat geen enkel kind wordt onderworpen aan foltering of aan een andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing.

- De Kinderrechtencoalitie vraagt dat de Vlaamse Regering er bij de federale collega's op aandringt om werk te maken van een wettelijk verbod op het slaan van kinderen: via het aannemen van een wet, in het burgerlijk recht, die expliciet vermeldt dat het kind het recht heeft om met respect te worden behandeld en dat het aan geen enkele vorm van fysiek of psychologisch geweld mag onderworpen worden. Dergelijke wet heeft niet als doel om de ouders voor de rechtbank te slepen, maar wel om te proberen familiale levensomstandigheden te scheppen die conform zijn met de menselijke waardigheid en om te komen tot een gedragsverandering zodat elke vorm van geweld tegen kinderen, hoe zwak ook, niet meer aanvaard wordt.
- Daarom wijst de Kinderrechtencoalitie in dit verband op de nood aan een uitgebreide **campagne** waarin de bevolking wordt geïnformeerd dat men kinderen niet hoort te slaan en waarom niet. Deze campagne moet bovendien op regelmatige basis worden herhaald. Hiermee samenhangend is er ook nood aan **informatie over en ondersteuning bij geweldloos opvoeden**.
- Er is nood aan het verder uitbouwen van het aanbod aan **opvoedingsondersteuning**, dat de ouders ondersteunt hun opvoedingsdoelen op een geweldloze manier te realiseren. De nood aan opvoedingsondersteuning kan erg veel verschillen naargelang het gezin. Het is belangrijk dat elk gezin bereikt wordt en dat het aanbod aangepast wordt aan de vragen of behoeften die bestaan.

Ook **verkeersgeweld** moet gepercipieerd worden als een vorm van geweld tegen kinderen. Onze maatschappij kent de verkeersongevallen bijna als een vanzelfsprekend feit. Deze banalisering heeft een grote impact op de slachtoffers. Ze verzwaart het leed en werkt alles behalve helend ten aanzien van de problematiek van alle betrokkenen.

- Er is nood aan een beleid dat over de bevoegdheidsdomeinen heen de noden en behoeften van jonge verkeersslachtoffers erkent. De verschillende domeinen samen dienen inspanningen te leveren om een aanbod te realiseren dat deze kinderen en jongeren in staat stelt om beter te kunnen omgaan met de gevolgen van verkeersongevallen.

KINDEROPVANG

Kwaliteitsvolle opvang is een krachtig middel om diepgewortelde ongelijkheden tegen te gaan en alle kinderen een goede start te geven in het leven. Kinderopvang moet dus kwaliteitsvol zijn. Hierbij staat het belang en het welbevinden van het kind steeds voorop. Deze principes gelden voor alle vormen van kinderopvang, zowel voorschoolse als buitenschoolse kinderopvang.

- Kinderen moeten worden opgevangen door begeleiders die over de nodige draagkracht en competenties beschikken. Deze begeleiders moeten zich kunnen bijscholen en zelf worden opgevolgd. Professionalisering van de sector van kinderopvang is een bijzonder werkpunt voor Vlaanderen. We verwachten hier een langetermijn engagement van de Vlaamse overheid. Kwalificaties en arbeidsvoorwaarden voor medewerkers in de kinderopvang zijn een sleutel tot kwalitatieve voorzieningen.
- Kwaliteit van de kinderopvang houdt verder ook verband met volgende aspecten:
 - Kinderen moeten opgevangen worden in ruimtes die veilig zijn en voldoende bewegingsruimte bieden
 - De activiteiten in de kinderopvang moeten aangepast zijn aan de leeftijd en het karakter van het kind en hun persoonlijke ontwikkeling stimuleren.
 - Het aantal kinderen per begeleider wordt, afhankelijk van de leeftijd van het kind, beperkt tot een strikt maximum.
 - De draagkracht van het kind moet gerespecteerd worden. Dit betekent dat kinderen recht hebben om voldoende tijd met hun ouders door te brengen. Het betekent ook dat opvang buitenshuis het slaapritme van het kind moet respecteren. Het respect dat de kinderopvang voor het thuismilieu van het kind betoont en de mate waarin de kinderopvang ouders bij de kinderopvang betreft, bepalen in hoge mate het welbevinden van het kind. Deze aspecten maken dus deel uit van de kwaliteit van de kinderopvang.

OPVOEDINGSONDERSTEUNING

Kinderen zijn sociale actoren en actieve partners in het opvoedingsproces. Een geïntegreerde benadering van opvoedingsondersteuning veronderstelt de erkenning van de **participatierechten van kinderen**.

- In het debat over en de praktijk betreffende opvoedingsondersteuning moeten ook kinderen en jongeren worden gehoord.
- Er moet verder worden gezocht naar manieren en methodieken om de dialoog met kinderen en jongeren met betrekking tot opvoedingsondersteuning te realiseren.

RECHT OP SPEL

Artikel 31 van het IVRK betreft het recht van het kind op rust en vrije tijd, deelname aan spel en recreatieve bezigheden en vrije deelname het culturele en artistieke leven. In een recent onderzoek dat werd gevoerd in opdracht van de Vlaamse overheid bleek dat in Vlaanderen **buitenspelen in de publieke ruimte** onder druk staat.

M.b.t. het Vlaamse jeugdbeleid pleiten NGO's voor:

- Sensibilisatie en communicatie naar ouders en kinderen, ter promotie van buitenspelen
- Begrenzing van de institutionalisering van de vrije tijd van kinderen: het buitenspelen staat onder druk door de toenemende institutionalisering van de vrije tijd van kinderen. Het vrijetijdsperspectief van kinderen komt hier in de ring tegen het kinderopvangperspectief van hun ouders en beide aanspraken zijn legitiem. Het zaak een evenwicht te vinden, wellicht in een geïntegreerde aanpak van het vrijetijdsaanbod of een brede vrijetijdsaanpak – veeleer dan een brede school.
- De opmaak en implementatie van een 'buitenspeelmonitor', om een zicht te krijgen op de toestand en de evolutie van het buitenspelen in Vlaanderen
- De ondersteuning van georganiseerde speelinitiatieven en jeugdwerk die helpen de bespeelbaarheid van de eigen omgeving te verkennen.

M.b.t. het Vlaams ruimtelijk beleid pleiten NGO's voor kind- en speelvriendelijke ruimtelijke projecten door:

- Het opstellen van richtlijnen en kwaliteitsvereisten voor kindvriendelijke woonprojecten
- Een meer genuanceerde omgang met dichtheden en ruimtebalans bij de opmaak van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen II, zodat er meer rekening kan worden gehouden met de ruimtelijke kwaliteit en draagkracht in het belang van kinderen
- Een voorbeeldfunctie van de sociale huisvesting m.b.t. kindvriendelijkheid
- Het stimuleren van meer kindvriendelijke stadsvernieuwingsprojecten
- De verdere ontwikkeling van bespeelbare groene ruimte binnen het milieubeleid
- Het stimuleren en subsidiëren van mobiliteitsplanning op wijkniveau d.m.v. de mobiliteitsconvenant
- Een stimuleringsbeleid t.a.v. het lokale ruimtelijke ordeningsbeleid:
 - Waar het gaat over nieuw te bouwen wijken, kunnen instrumenten als een verkavelingsverordening en/of richtlijnen voor kwalitatief verkavelen opgemaakt worden
 - Steden en gemeenten kunnen ook masterplannen voor kindgerichte publieke ruimte ontwikkelen. Die bepalen dan de krachtlijnen voor alle ruimtelijke ingrepen in bestaande wijken voor wat betreft hun kindgerichtheid.
 - Participatie en betrokkenheid van kinderen, tieners en jongeren is een manier om deze uitdagingen te helpen vorm geven.

Er wordt vastgesteld dat verschillende overheden (gemeentes, provincies, Vlaamse overheid) met veel goede bedoelingen, maar dikwijls naast elkaar werken aan het **inclusiever** maken van het **jeugdwerk** in Vlaanderen. Dit heeft vaak versnippering tot gevolg.

- NGO's pleiten voor meer coördinatie en meer middelen ter bevordering van inclusief jeugdwerk.
- De NGO's vragen dat kinderen in het jeugdwerk niet geweigerd mogen worden omwille van hun handicap. Organisaties die inclusief werken moeten een beroep kunnen doen op bijkomende middelen om tegemoet te komen aan de noden van hun publiek en zo hun participatie te bevorderen.

ARMOEDE

In 2008 publiceerde de Interuniversitaire Groep Onderzoek en Armoede haar rapport 'Kinderen in armoede. Status quaestionis van het wetenschappelijk onderzoek voor België'. De belangrijkste conclusie van dit rapport is dat ongeveer 19% of bijna 1 op 5 van alle kinderen in België een armoederisico heeft. Hoewel er sterke regionale verschillen bestaan, leven ook in het rijke Vlaanderen meer dan 1 op 10 kinderen in gezinnen met een beschikbaar inkomen onder de armoedegrens. Dit zijn alarmerend hoge cijfers. Een specifiek armoedebeleid is niet langer voldoende om deze kinderen en hun families te bereiken. Kinderen ondervinden de negatieve invloed van armoede op het gebied van welzijn, ontwikkeling, gezondheid en toekomstmogelijkheden.

- De NGO's vragen met aandrang een bijzondere aandacht voor de positie van de kinderen in gezinnen die in armoede leven, en naar hun beleving.
- De NGO's vragen dat er vanuit het mainstream beleid aandacht uitgaat naar het armoederisico en de impact ervan op kinderen. Het mag niet beperkt blijven tot een bevoegdheid voor het (deel)beleid armoede.

In het kader van het toegankelijker maken van het **vakantieaanbod naar kinderen en jongeren uit kansarme milieus** levert het Steunpunt vakantieparticipatie mooi werk. Jammer dat hier op het niveau van de overheid geen samenwerking is tussen Toerisme en Jeugd.

- De krachten zouden hier gebundeld moeten worden.

KINDEREN OP DE VLUCHT

Sinds de nieuwe federale "Wet betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen" kunnen **niet-begeleide minderjarigen** vlot instromen in asielcentra. Het is de dienst dispatching die de uitstroom uit de Observatie- en Oriëntatiecentra beheert en verzekert. De aanmelding bij het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg – de toegangspoort voor de hulpverlening van de bijzondere jeugdzorg – is de bevoegdheid van de voogd. Het duurt een aantal weken voor er een voogd wordt aangesteld. Dit zorgt er voor dat jongeren effectief doorverwezen

worden naar een asielcentrum en pas nadat de opvang niet werkbaar is gebleken en de jongeren allerlei opvangcentra doorlopen hebben op een wachtlijst bijzondere jeugdzorg terechtkomen. Heel wat niet-begeleide minderjarigen die nood hebben aan opvang en begeleiding in de bijzondere jeugdzorg (onder andere jonge kinderen en slachtoffers van mensenhandel) en die daar voorheen ook geplaatst werden, komen niet meer op hun plaats terecht.

- Er dient dringend werk gemaakt van een meer adequaat systeem van **toeleiding van de minderjarige naar de meest gepaste opvang- en begeleidingsstructuur**. De “dispatching” van buitenlandse niet-begeleide minderjarigen moet op een professionele manier georganiseerd worden.
- We pleiten voor de installatie van een **multidisciplinair team**, met deskundigen vanuit de Vlaamse overheid, Fedasil en Dienst Voogdij die de jongere en de voogd aan het einde van de periode van eerste opvang adviseren welke opvang en begeleiding het meest gepast is.
- Daarnaast verhindert de afwezigheid van een **samenwerkingsakkoord** tussen de Federale overheid en de gemeenschappen een vlotte afstemming tussen voogdij, maatschappelijke integratie en de jeugdzorg. Zo moeten er afspraken komen inzake de bevoegdheidsverdeling tussen voogd, jeugdconsulent en jeugdhulpverlening, op het vlak van dossierbeheer bij voogden en inzake de toepassing van beroepsgeheim tussen de actoren voogdij, fedasil/rode kruis en jeugdzorg.

De laatste tijd kwamen **kinderen zonder papieren** vaak in het nieuws wanneer het ging over opsluiting en uitwijzing. Een hele grote groep kinderen zonder papieren is echter niet opgesloten maar leven in Vlaanderen zonder wettig verblijfsstatuut. België ratificeerde het IVRK zonder onderscheid van afkomst of status. Daarom heeft de Vlaamse regering de verantwoordelijkheid om te waken over het welzijn en de ontwikkelingskansen van deze bijzonder kwetsbare groep.

Een belangrijk knelpunt voor deze groep is dat hij nagenoeg onbekend is. De groep van kinderen zonder papieren wordt door geen enkele officiële instantie in kaart gebracht, noch qua hoeveelheid, noch qua kenmerken.

- NGO's vragen dat de Vlaamse regering werk maakt van een grondige studie naar het aantal en de kenmerken van kinderen zonder papieren. Deze kinderen moeten zichtbaarder worden gemaakt in de statistieken van het OCMW, de Dienst Vreemdelingenzaken, scholen, Kind en Gezin, ...
- Ook moet er een grootschalig onderzoek gebeuren naar de verschillende obstakels die het welzijn en de ontwikkelingskansen van deze kinderen in de weg staan. Dit moet gebeuren vanuit het besef dat welzijn voortkomt uit de interceptie van verschillende sociale rechten.

Sinds enkele maanden worden we geconfronteerd met een crisis in de opvang van asielzoekers. Vele kinderen komen terecht in de noodopvang die opgezet werd. Verschillende NGO's hebben geconstateerd dat deze opvang compleet ongeschikt is voor jonge kinderen, temeer daar veel gezinnen de maximumperiode van 10 dagen ver overschrijden wegens een gebrek aan plaatsen in de reguliere opvang. De kinderen in deze opvang hebben geen normale toegang tot gezondheidszorg,

slapen in ongezonde en onveilige omstandigheden en hun ouders krijgen weinig of geen juridische en psycho-sociale begeleiding. Bovendien gaan de kinderen niet naar school. Dat vluchtelingenkinderen in sommige gevallen meer dan een maand in dit soort erbarmelijke omstandigheden moet verblijven is compleet onaanvaardbaar.

- De Vlaamse Regering moet ervoor zorgen dat asielzoekers die een verblijfsstatus krijgen zo snel mogelijk toegang krijgen tot de Vlaamse woningmarkt. De realiteit toont aan dat de inspanningen die door de OCMW's worden geleverd niet volstaan. Wat betreft de kinderen moet er op worden toegezien dat zij nooit langer dan 10 dagen moeten verblijven in de noodopvang.
- Om de huisvesting van asielzoekers en kinderen zonder papieren preventief te garanderen moet de Vlaamse regering er in zijn beleid rekening mee houden dat een grote groep op dit moment wacht op de publicatie van een omzendbrief waarin de voorwaarden voor regularisatie verduidelijkt worden. Deze omzendbrief wordt al bijna een jaar beloofd en het uitblijven ervan zorgt voor enorme problemen bij gezinnen zonder papieren. Op het moment van publicatie zullen de OCMW's en de huisvestingmarkt overspoeld worden door personen en gezinnen die een wettelijk verblijfsstatuut hebben toegewezen gekregen. De Vlaamse regering doet er goed aan zijn diensten en instellingen hierop voor te bereiden en deze groep in te passen in zijn budget.

INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

KINDERRECHTEN IN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Kinderrechten zijn opgenomen als transversaal thema in het kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking (datum checken). Wij pleiten voor een blijvende **aandacht voor kinderrechten in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking** en een implementatie en monitoring van deze kinderrechtenbenadering in het ontwikkelingsbeleid. Hiervoor vragen wij:

- Aandacht voor kinderrechten uitdrukkelijk op te nemen in de beleidsbrief inzake ontwikkelingssamenwerking;
- Een beleidsdocument inzake kinderrechten in ontwikkelingssamenwerking te realiseren waarin de strategie wordt uitgewerkt om de (transversale) aandacht voor kinderrechten in het Vlaams ontwikkelingsbeleid te implementeren en een systematische analyse van de bijdragen van de Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking tot de verbetering van de levensomstandigheden van kinderen in de wereld mogelijk te maken
- in de beleidscel van de Vlaamse Minister verantwoordelijk voor het Buitenlands Beleid alsook binnen de administratie bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking de aanstelling van een cel kinderrechten die het beleid met betrekking tot kinderen en kinderrechten in de ontwikkelingssamenwerking kan stroomlijnen;
- dat de Vlaamse overheid de inspanningen om haar budgetten inzake ontwikkelingssamenwerking op te trekken, hard maakt en de vooropgestelde 0,7% van het BBP tegen 2010 effectief realiseert en dat conform de Sociale Top van Kopenhagen (1996) en het aldaar aangenomen principe van 20/20 tenminste 20% van de budgetten inzake

ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen voorbehouden wordt aan de uitbouw van basisvoorzieningen die met name kinderen ten goede komen.

Aandacht voor geweld tegen kinderen mag niet beperkt blijven tot **geweld tegen kinderen** in Vlaanderen. **Overal ter wereld** worden kinderen elke dag het slachtoffer van geweld (bijv. oorlogen en kinderhandel maar ook familiaal geweld en misbruik op school). Geweld tegen kinderen vormt een rem op de ontwikkeling van kinderen en bij uitbreiding landen in het Zuiden.

- We vragen het Vlaamse beleid voor ontwikkelingssamenwerking dan ook dat ze ten aanzien van haar partnerlanden, extra inspanningen levert in de strijd tegen alle (extreme en minder extreme) vormen van geweld tegen kinderen. Want “Geen enkele vorm van geweld tegen kinderen is aanvaardbaar”, Paulo Sergio Pinheiro.

DE LEDEN VAN DE KINDERRECHTENCOALITIE

BEWEGING VOOR KINDEREN ZONDER PAPIEREN

Contactpersoon: Nina Henkens
Adres: Kasteelstraat 4, 9100 Sint-Niklaas
Tel: 0487/31.95.64
Fax: 03/777.97.76
Email: nina.henkens@kinderenzonderpapieren.be
Website: <http://www.kzp.be>

CHILD FOCUS

Contactpersoon: Sofia Mahjoub
Adres: Houba – de Strooperlaan 292, 1020 Brussel
Tel: 02/475.44.11
Fax: 02/475.44.03
Email: sofia.mahjoub@childfocus.org
Website: <http://www.childfocus.be>

CREFI

Contactpersoon: Tom Joos
Adres: Troonstraat 125, 1050 Brussel
Tel: 02/507.88.33
Fax: 02/507.88.98
Email: crefi@gezinsbond.be
Website: <http://www.crefi.be>

DCI - VLAANDEREN

Contactpersoon: Christine Melkebeek
Adres: Dendermondse Steenweg 122, 9260 Schellebelle
Tel: 0495/46.13.54
Email: christinemelkebeek@gmail.com

GEZINSBOND

Contactpersoon: Christel Verhas
Adres: Troonstraat 125, 1050 Brussel
Tel: 02/507.88.73
Fax: 02/507.88.29
Email: christel.verhas@gezinsbond.be
Website: <http://www.gezinsbond.be>

KINDER- EN JONGERENTELEFOON VLAANDEREN

Contactpersoon: Mone Bennekens
Adres: Kartuizersstraat 19 bus 8, 1000 Brussel
Tel: 02/534.37.43
Email: mone@kjt.org
Website: <http://www.kjt.org>

KINDERRECHTENHUIS

Contactpersoon: Geert Swennen
Adres: Stationsstraat 135, 3570 Alken
Tel: 011/72.66.42
Fax: 011/72.66.42
Email: vorming.kinderrechtenhuis@telenet.be
Website: <http://www.kinderrechtenhuis.be>

KINDERRECHTSWINKELS

Contactpersoon: Karin Maes
Adres: Hoogstraat 81, 9000 Gent
Tel: 09/234.19.72
Email: KRW.Koepel@kinderrechtswinkel.be
Website: <http://www.kinderrechtswinkel.be>

LIGA VOOR MENSENRECHTEN

Contactpersoon: Astrid Thienpont
Adres: Gebroeders De Smetstraat 75, 9000 Gent
Tel: 09/223.07.38
Fax: 09/223.08.47
Email: info@mensenrechten.be
Website: <http://www.mensenrechten.be>

PLAN BELGIË

Contactpersoon: Hans De Greve
Adres: Galerij Ravenstein 3 B 5 , 1000 Brussel
Tel: 02/504.60.12
Fax: 02/504.60.59
Email: Hans.DeGreve@plan-belgie.org
Website: <http://www.plan-belgium.org>

UNICEF BELGIË

Contactpersoon: Gaëlle Buysschaert
Adres: Lenniksebaan 451, 1070 Brussel
Tel: 02/230.59.70
Fax: 02/230.34.62
Email: gbuysschaert@unicef.be
Website: <http://www.unicef.be>

VIVÈS

Contactpersoon: Marcel Vandenbussche
Adres: Cordoeaniersstraat 13, 8000 Brugge
Tel: 050/34.06.70
Fax: 050/34.34.40
Email: vives@vives-vzw.org
Website: <http://www.vives-vzw.org>

BZN ATLAS

Contactpersoon: Aleydis Ceulemans
Adres: Julius De Geyterstraat 57, 2020 Antwerpen
Tel: 03/260.68.69
Email: bnatlas@bzndestobbe.be
Website: <http://www.bznatlas.be>

**DIENST ALTERNATIEVE SANCTIE EN
VOOGDIJRAAD VZW**

Contactpersoon: Shirley Van den Driessche
Adres: De Pintelaan 185- UZ, K 4, derde verdieping -
9000 Gent
Tel: 09/332.45.62
Fax: 09/332.20.06

ECPAT-BELGIË

Contactpersoon: Katlijn Declercq
Adres: Boulevard Paepsem 20, 1070 Brussel
Tel: 02/522.63.23
Email: info@ecpat.be
Website: <http://www.ecpat.be>

GRIP VZW

Contactpersoon: Patrick Vandelanotte
Adres: Koningstraat 136, 1000 Brussel
Tel: 02/214.27.60
Fax: 02/214.27.65
Email: patrick@gripvzw.be
Website: <http://www.gripvzw.be>

JEUGD & VREDE VZW

Contactpersoon: Dagmar Gooris
Adres: Koningin Astridlaan 160, 2800 Mechelen
Tel: 015/43.56.96
Fax: 015/43.56.97
Email: dagmar@jeugdenvrede.be
Website: <http://www.jeugdenvrede.be>

JUNA

Contactpersoon: Johan Van der Auweraert
Tel: 053/70.99.79
Email: info@juna-vzw.eu

MEDIMMIGRANT

Contactpersoon: Ellen Druyts
Adres: Gaucheretstraat 164 , 1030 Brussel
Tel: 02/274.14.33/34
Fax: 02/274.14.48
Email: info@medimmigrant.be
Website: <http://www.medimmigrant.be>

**ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR BIJZONDERE
JEUGDZORG**

Contactpersoon: Kurt De Backer
Adres: Cellebroersstraat 16, 1000 Brussel
Tel: 02/513.15.10
Fax: 02/513.98.28
Email: kurt.debacker@osbj.be
Website: <http://www.osbj.be>

ONDERZOEKSCENTRUM KIND & SAMENLEVING

Contactpersoon: Wouter Vanderstede
Adres: Nieuwelaan 63, 1860 Meise
Tel: 02/272.07.53
Fax: 02/269.78.72
Email: wvanderstede@k-s.be
Website: <http://www.k-s.be>

STEUNPUNT ALGEMEEN WELZIJNSWERK

Contactpersoon: Kris Stas
Adres: Diksmuidelaan 50, 2600 Berchem
Tel: 03/340.49.14
Fax: 03/385.57.05
Email: kris.stas@steunpunt.be
Website: <http://www.steunpunt.be>

VCOV

Contactpersoon: Hugo Knaepen
Adres: Interleuvenlaan 15A, 3001 Leuven (Heverlee)
Tel: 016/38.81.00
Fax: 016/40.86.70
Email: info@vcov.be
Website: <http://www.vcov.be>

VLAAMS INTERNATIONAAL CENTRUM

Contactpersoon: Erwin Lehnen
Adres: Tivolistraat 45, 1020 Brussel
Tel: 02/203.42.40
Fax: 02/203.37.76
Email: info@vicngo.be
Website: <http://www.vicngo.be>

VLAAMS WELZIJSVERBOND VZW

Contactpersoon: Jan Bosmans
Adres: Guimardstraat 1, 1040 Brussel
Tel: 02/511.44.70
Fax: 02/513.85.14
Email: jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be
Website: <http://www.vlaamswelzijnsverbond.be>

WELZIJSZORG VZW

Contactpersoon: Kusum Mertens
Adres: Huidevetterstraat 165, 1000 Brussel
Tel: 02/502.55.75
Fax: 02/502.58.09
Email: info@welzijnszorg.be
Website: <http://www.welzijnszorg.be>

ZEBRA

Contactpersoon: Lieve Stappers
Adres: Bondgenotenlaan 134, 3000 Leuven
Tel: 016/31.91.10
Fax: 016/31.91.19
Email: info@zebraweb.be
Website: <http://www.zebraweb.be>

KINDERRECHTENCOALITIE VLAANDEREN VZW

De Kinderrechtencoalitie is een netwerk van NGO's dat wil toezien op de naleving van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, actief wil bijdragen aan de promotie van de rechten van het kind en actief en constructief wil bijdragen tot het rapportageproces inzake de naleving van het IVRK.

Door NGO's samen te brengen en de krachten te bundelen voor overleg, informatie-uitwisseling en gezamenlijke actie creëert de Kinderrechtencoalitie een forum en vormt het een structuur om als gezamenlijke gesprekspartner naar buiten te treden, wat de slagkracht en de impact van de NGO-activiteiten verhoogt. Dit zal op zijn beurt de emancipatie van kinderen ten goede komen.

De Kinderrechtencoalitie bestaat uit:

Beweging voor Kinderen zonder Papieren, Child Focus, CREFI, DCI-Vlaanderen, Gezinsbond, KJT, Kinderrechtenhuis, Kinderrechtswinkels, Liga voor Mensenrechten, Plan België, Unicef België, Vivès, bzn Atlas, DAS & V, Ecpat België, GRIP, Jeugd en Vrede, Medimmigrant, Onderzoekscentrum Kind en Samenleving, Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ), Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, JUNA, Vlaams Welzijnsverbond, VCOV, Vlaams Internationaal Centrum (VIC), Welzijnszorg, ZEBRA

Kinderrechtencoalitie Vlaanderen vzw
Eekhout 4
9000 Gent
09/225.90.25
info@kinderrechtencoalitie.be
www.kinderrechtencoalitie.be